
Infektioepidemiologian ja -torjunnan osasto

Tartuntatautilääkärin kommentit

Kommentit käsittelevät ajankohtaisia tapahtumia Suomen infektiotautitilanteesta ja perustuvat niistä osin tartuntatautirekisterin lukuihin. Tartuntatautilääkäri kommentoi myös merkittäviä tapahtumia ulkomailta, joiden katsotaan vaikuttavan mm. matkailijoiden terveyteen.

Se smittskyddsläkarens kommentarer (inom en vecka)

Evira muistuttaa elintarvikehygieniasta lomalla (29.06.2010)

Erityisesti kesällä elintarvikkeiden huolellinen käsittely on tärkeää, koska mikrobit viihtyvät ja kasvavat hyvin lämpimässä. Hygienian perusasioita noudattamalla voi välttyä ikäviltä ruokamyrkytyksiltä.

Lisätietoja Eviran sivuilta

Punkeilta kannattaa suojautua (23.06.2010)

Puutiaisenkefaliitti

Puutiaisenkefaliittia (TBE) todettiin vuonna 2009 25 tapausta, joista 13 oli saanut tartunnan Ahvenanmaalla. Pohjanlahden rannikolla tapaukset keskittyvät alkukesään. Ahvenanmaalta Lappeenrantaan tapaushuippu sijoittuu loppukesään.

Tänä vuonna Suomessa on raportoitu 4 TBE tapausta, ja Ruotsissa 9. On hyvä muistaa, että puutiaisenkefaliittia esiintyy myös Venäjällä, Baltiassa sekä Keski-Euroopassa.

Endeemisillä alueilla pitkään oleskeleville ja runsaasti luonnossa liikkuville voi olla hyötyä rokotuksesta. Peittävä vaatetus ja punkkisyyntä ovat suositeltavia.

Perustietoa puutiaisaivotulehduksesta

TBE-säsongen är här (Ruotsin TBE-tilanne, SMI)

Borrelioosi

Borrelioosia todettiin 2009 lähes 1500 tapausta, ja ilmaantuvuus on edelleen ylivoimaisesti suurin Ahvenanmaalla. Punkinpuremilta suojautuminen vaatetuksella ja punkkisyyntä ovat ainoat keinot ehkäistä borrelioosia.

Perustietoa borreliosista

Pogostan tauti

Hyttysten levittämää Pogostan tautia todettiin viime vuonna hiukan yli 100 tapausta, vaikka odotettiin selvästi suurempaa epidemiaa taudille Suomessa ominaisen seitsemän vuoden syklin mukaisesti. Tauti aiheuttaa alle viikon itämisajan jälkeen kuumeisen taudin, johon voi liittyä ihottumaa ja pitkäaikaisoireina jopa useita vuosia kestäviä niveloireita. Tapauksia on esiintynyt erityisesti Itä-Suomessa, ja tapauksia esiintyy eniten heinäkuusta syyskuuhun.

Perustietoa pogostan taudista

Lisätietoja:

Tartuntataudit Suomessa 1995–2009

Spotlight: Tick-borne diseases (ECDC)

Sukupuolitautitartunnat usein oireettomia (23.06.2010)

Sukupuolitautiltartunnat eivät osoita vähenemisen merkkejä. Moni suomalainen saa sukupuolitautiltartunnan työ- tai lomamatkansa aikana ulkomailla. Vieraassa ympäristössä riskinottokynnys herkästi pienenee ja suojaus unohtuu. Ainoa täysin varma keino välttää tartunta on pidättäytyä tilapäisistä seksisuhteista. Kondomi oikein käytettynä antaa hyvän suojan sukupuolitauteja vastaan.

Valtaosa tartunnan saaneista on oireettomia tai vähäoireisia. Kuitenkin oireetonkin henkilö voi tartuttaa edelleen seksikumppaninsa. Kaikki sukupuolitaudit voivat tarttua limakalvokontaktissa. Yhdyntäessä lisäksi myös oraali- ja anaaliseksissä limakalvot ovat kosketuksessa toisiinsa.

Haastattelulla on tärkeä osuus päätettäessä testauksen laajuudesta. Ensivirtsanäytteestä saadaan samalla selvitettyä sekä klamydia- että tippuritartunta ja verinäytteestä voidaan todeta hiv- ja kuppatautitartunnat. Muiden seksikumppaneiden tutkimus ja hoito on erittäin tärkeää uusintatartuntojen ehkäisemiseksi. Tartunnanjaljitys on hoitavan lääkärin vastuulla.

Papillooma- ja herpesvirukset sekä klamydiabakteeri aiheuttavat yhdessä suurimman osan sukupuolitaudeista Suomessa. Sekä tippuri- että kuppatautitartuntojen määrissä on esiintynyt kasvua viime vuosina.

Lisätietoa:

[Tartuntataudit Suomessa 1995–2009](#)

[Sukupuolitautilta hoidon porrastusohje pääkaupunkiseudulla](#)

[Sukupuolitautilta muuttuva hoito \(SLL 37/2009\)](#)

[Sukupuolitautilta tartunnanjaljitys \(SLL 37/2009\)](#)

[Perustietoa sukupuolitaudeista](#)

Influenssapandemian valtakunnalliset seurantatulokset julkaistu (23.06.2010)

Alkuperäistutkimuksen tulokset luettavissa Suomen Lääkärilehden numerossa 22/2010.

[Influenssa A\(H1N1\)v -epidemian valtakunnalliset seurantatulokset \(SLL\)](#)

Matkailu ja tartuntataudit (01.06.10)

Matkailija voi sairastua matkan aikana tai vasta matkalta palattua. Matkailijalla voi olla trooppisia tauteja, influenssaa tai muita infektioita. Matkailijan terveysoppaassa kerrotaan yksityiskohtaisesti matkailijan kannalta oleellinen tieto mm. tartuntavaaroista matkan aikana ja niiden ehkäisystä.

Kesällä matkustetaan paljon Euroopan kaupungeissa, rantalomilla Espanjassa, Kreikassa, Italiassa, Portugalissa, Kyproksella, Turkissa ja Bulgariassa. Lisäksi tehdään vaellusmatkoja Keski-Eurooppaan sekä kylpylä- ja risteilymatkoja Baltiaan ja Venäjälle. Matkoja tehdään myös mm. Thaimaahan, Egyptiin ja Tunisiaan.

Etelä-Afrikassa 11.6.-11.7.2010 pidettäviin jalkapallon MM-kisoihin matkustavat voivat altistua tuhkarokolle.

Etelä-Afrikassa on todettu vuoden 2009 tammikuusta vuoden 2010 huhtikuuhun yli 10 000 tuhkarokkotapauksta. Euroopan tautivirasto (ECDC) kehottaa kaikkia kisoihin matkaavia varmistamaan, että heillä on voimassaoleva tuhkarokkorokotus ja tarvittaessa ottamaan sellaisen hyvissä ajoin ennen matkaa, mikäli he eivät ole sairastaneet tuhkarokkoa.

Myös Euroopassa esiintyy jatkuvasti tuhkarokkoa. Lisätietoa mm. Euroopan ja Etelä-Afrikan tuhkarokkotilanteesta:

[Towards a measles-free Europe \(ECDC\)](#)

[Teemanumero tuhkarokosta \(Eurosurveillance\)](#)

Etelä-Afrikassa ei ole riskiä sairastua keltakuumeeseen, mutta paikalliset viranomaiset vaativat todistuksen keltakuumerokotuksesta matkailijoilta, jotka ovat oleskelleet maissa, joissa esiintyy keltakuumetta tai ovat kulkeneet niiden kautta. Osassa maata esiintyy myös Rift Valley -kuumetta. Matkailijoita on hyvä muistuttaa, että hiv:in esiintyvyys maassa on maailman korkeimpia.

Lisätietoa

[Keltakuume \(Matkailijan terveysoppaassa\).](#)

[Rift Valley Fever in South Africa \(WHO\)](#)

Ripuli

Suomalaisen matkailijan yleisin terveysongelma on ripuli, jota aiheuttavat bakteerit, virukset ja alkueläimet. Ripuliin sairastutaan eniten lämpimänä vuodenaikana ja alueilla, joissa puhdasta vettä ei ole riittävästi saatavilla ja elintarvikkeiden hygieenisuus on heikkotasoisista.

Ulkomailla saadut salmonella- ja kampylobakteeri-infektiot ovat useimmiten peräisin Thaimaasta. Seuraavaksi yleisimmät salmonellan tartuntamaat vuonna 2009 olivat Turkki, Egypti ja Espanja. Shigellatartunnoista lähes kaikki oli saatu ulkomailla, eniten Egyptistä ja Intiasta.

Turistiripulia voi pyrkiä ehkäisemään valitsemalla ruoat ja juomat huolellisesti ja pesemällä tai desinfioimalla kädet ennen ruokien käsittelyä, WC:ssä käynnin jälkeen ja ennen ruokailua.

Lisätietoa

[Perustietoa suolistoinfektioista](#)

Sukupuolitaudit

Sukupuoliteitse tarttuvat taudit ovat merkittävä matkailuun liittyvä terveysvaara. Moni suomalainen onkin saanut sukupuolitaudin työ- tai lomamatkan aikana. Ainoa täysin varma keino välttää tartunta on pidättäytyä tilapäisistä seksisuhteista. Kondomi oikein käytettynä antaa hyvän suojan sukupuolitauteja vastaan.

Lisätietoa

[Perustietoa sukupuolitaudeista](#)

Malaria ja muut hyönteisten levittämät taudit

Hyönteiset voivat levittää monia tauteja. Malaria on edelleen yksi merkittävimmistä terveysriskeistä matkustettaessa tropiikkiin. Hyttyset levittävät malarian lisäksi mm. keltakuumetta, denguekuumetta ja Japanin aivotulehdusta. Lymen borreliosisi ja puutiaisaivotulehdus voivat levitä punkin pureman välityksellä. Hyönteisten pistoja ja puremia välttämällä voi ehkäistä hankaliakin tartuntoja. Joitakin tauteja vastaan voidaan suojautua myös rokotteilla. TBE-tartunnan voi saada ulkomailla mm. Keski-Euroopassa, Ruotsissa, Baltian maissa ja Venäjällä.

Leishmaniaasi Euroopassa (29.6.2010)

Hietakärpäsen levittämä leishmaniaasi on tavallinen alkueläintauti Lähi- ja Keski-Idässä sekä Keski- ja Etelä-Amerikassa. Sitä esiintyy myös Afrikassa ja Välimeren maissa kuten Ranskassa, Kreikassa, Italiassa, Maltalla ja Espanjassa, jossa tapausmäärät ovat viime vuosina lisääntyneet. Tauti voi olla vakava mm. HIV-postiivisilla, syöpää sairastavilla ja elinsiirtopotilailla.

Lisätietoa

[Tietoa malariasta \(Matkailijan terveysopas\)](#)

[Hyönteisten ja muiden eläinten aiheuttamat tartunnat \(Matkailijan terveysopas\)](#)

[Leishmaniasis - Factsheet \(ECDC\)](#)

[Leishmaniasis emergence in Europe \(Eurosurveillance\)](#)

Tadzikistanissa laaja polioepidemia

Tammikuussa alkaneeseen, toukokuussa havaittuun villin polioviruksen aiheuttamaan polioepidemiaan Tadzikistanissa sairastuneita on lähes 500: kliinisesti todettuja halvausoireisia potilaita miltei 400 ja laboratoriotestein varmistettuja yli 140. Suurin osa heistä on vähintään kolmasti OPV-rokotteen saaneita alle 5-vuotiaita lapsia.

Halvausoireiseen poliotautein sairastuu vain joka sadas tai tuhannes tartunnan saanut. Näin ollen virus on päässyt leviämään laajalti tadzikistanilaiseen väestöön. Kyseinen villi tyypin 1 poliovirus on peräisin Intiasta. Intian lisäksi poliota esiintyy yhä kotoperäisenä Tadzikistanin naapurimaassa Afganistanissa, Pakistanissa ja Nigeriassa. Halvausoireisia poliota tapauksia on todettu myös useissa Afrikan maissa, joihin se on kulkeutunut kotoperäisistä maista.

Epidemian pysäyttämiseksi Tadzikistanissa on toukokuussa järjestetty laaja rokotekampanja, jossa alle 6-vuotiaat rokotetaan monovalentisella tyypin 1 virusta sisältävällä, immunogeenisemmalla OPV-rokotteella.

Polion mahdollisuus on otettava huomioon myös Euroopassa, vaikka Eurooppa on julistettu poliovapaaksi 2002.

Poliomaihin matkustavan henkilön on syytä tarkistaa poliorokotustilanteensa hyvissä ajoin ennen matkaa. Mikäli viimeisestä poliorokotteesta on enemmän kuin 5 vuotta, on syytä hakea tehosteannos ennen matkaa. Maakohtaiset poliorokotesuosituksen löytyvät [Matkailijan terveysoppaasta](#).

Äkillisesti halvausoireisen taudin etiologiaa selvittäessä on tärkeää muistaa polion ja muiden enterovirusten mahdollisuus Suomessakin. Ohjeet sairastuneen potilaan ulostenäytteenotosta virusviljelyä varten löytyvät THL:n verkkosivuilta: [näytteenotto-ohje ja näytelähet](#). Näytteet tutkitaan ilmaiseksi THL:ssä.

Tällä hetkellä Kiinassa ja Japanissa on runsaasti enteroviruksen aiheuttamaa enterorokkoa. Sieltä tulevilta matkailijoilta tulee muistaa tämän taudin mahdollisuus.

Lisätietoa

[Polio in Tajikistan, update \(WHO\)](#)

[Outbreak of poliomyelitis in Tajikistan in 2010: Risk for importation and impact on polio surveillance in Europe? \(Eurosurveillance\)](#)

[ECDC Threat assessment: Hand, foot and mouth disease \(HFMD\) in Asia](#)

Merja Roivainen
laboratorionjohtaja
THL, Suolistovirusyksikkö
p. 040 751 9793

Markku Kuusi
Ylilääkäri
THL, Tartuntatautien torjuntayksikkö
p. 020 610 8935

Legionelloosi

Legionellabakteerin aiheuttaman keuhkokuumeen eli legionelloosin mahdollisuus lisääntyy matkustuskauden aikana. Kauden ulkopuolella hotellien ja kylpylöiden vesijärjestelmät ja ilmastointilaitteistot voivat olla pysähdyksissä, jolloin legionellat pääsevät lisääntymään. Järjestelmien uudelleenkäynnistys vapauttaa legionellabakteerit jälleen vesijärjestelmiin ja aerosolina hengitysilmiaan, jos käynnistyksessä ei noudateta annettuja ohjeita mm. veden lämpötiloista.

Legionelloosin oireita ovat kuume, kuiva yskä, hengenahdistus ja mahdollisesti päänsärky, sekavuus, lihaskipu, vatsakipu ja ripuli.

Sairastuneelta on tärkeää tiedustella sekä ulko- että kotimaan matkustustiedot, myös hotellin tai kylpylän nimi. Itämais aika on 2–10 vuorokautta ensioireisiin, joten tiedot on hyvä selvittää 2 viikkoa sairastumista edeltävältä ajalta.

Legionella voidaan todeta virtsan antigeenitestillä, hengitystie-eritteiden viljelyllä tai veren vasta-ainetutkimuksella. Sairaalahoidoa vaativalta keuhkokuumeepotilaalta on syytä aina tutkia virtsan Legionella-antigeenitesti.

Legionelloosi kuuluu lääkärin tartuntatautilomake A:lla ilmoitettaviin tartuntatauteihin.

Lisätietoa

[Perustietoa legionellasta](#)

[Travel-associated Legionnaires' disease in Europe in 2008 \(Eurosurveillance\)](#)

Ulkomailla sairaalassa hoidetuilla voi olla moniresistenttejä bakteereita(01.06.10)

Karbapenemaaseja tuottavat gramnegatiiviset bakteerit ja erityisesti *Enterobacteriaceae*-heimon lajit, ovat yleistyneet maailmalla hyvin nopeasti. Suurimman uhan muodostavat KPC-karbapenemaasin omaavat *Klebsiella pneumoniae* -kannat, joista yleisin ja laajimmalle levinnein on sekvenssityyppi 258.

Karbapenemaasigeenin omaavat bakteerikannat ovat yleensä keränneet itseensä myös muita resistenssigeenejä, joten ne ovat resistenttejä lähes kaikille käytössä oleville antibiooteille. Kantojen leviäminen tapahtuu pääasiassa sairaalasiirtojen välityksellä.

Karbapenemaaseja tuottavat *K. pneumoniae* -kannat ovat aiheuttaneet laajoja epidemioita Välimeren alueella

erityisesti Israelissa, Kreikassa ja Italiassa. Myös Itä-Euroopan maat kuten Puola ja Unkari ovat raportoineet KPC-karbapenemaasia tuottavien *K. pneumoniae* -kantojen aiheuttamista epidemioista. Venäjällä karbapenemaasia tuottavat *Pseudomonas aeruginosa* -kannat ovat hyvin yleisiä. Em. maiden lisäksi näitä moniresistenttejä gramnegatiivisia bakteereja löydetään hyvin yleisesti USA:ssa, Etelä-Amerikassa ja Kaukoidässä.

Lisätietoa

Karbapeneemiresistenssi

Tartuntatautilääkäri Timi Martelius

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos

Tartuntatautien torjuntayksikkö

p. 020 610 8557

[Takaisin Infektiotaudit -sivulle](#)

[Kommentit 20.05.10 ja 30.04.10 Evira julkaissut suosituksen MRSA-tartunnan torjunnasta ja ehkäisystä eläimillä](#)

[Kommentti 05.03.10 Kompostimullasta legionellakeuhkokuumeita Skotlannissa](#)

[Kommentti 11.02.2010 Salmonella Urbanaa Suomessa](#)

[Kommentti 03.02.10 Lapsen tuberkuloositapaus Pirkanmaalla \(sisältää myös 19.01.10 kommentit\)](#)

[Kommentti 15.12.09 Kuumeilevalla matkailijalla voi olla trooppisia tauteja, influenssaa tai muita infektioita](#)

[Kommentti 23.11.09 Influenssa A\(H1N1\)v -seurantaa tarkennetaan \(sisältää 18.11.09 kommentit\)](#)

[Kommentti 13.10.2009 Norovirusta pakastevadelmissa](#)

[Kommentti 08.10.2009 Suomalainen sairastui legionelloosiin Krimin matkalla \(sisältää 8.9.09 ja 24.09.09 kommentit\)](#)

[Kommentti 07.08.2009 Useita EHEC-tapauksia kesän aikana](#)

[Kommentti 25.06.2009 Norovirusta pakastevadelmissa](#)

[Kommentti 07.08.2009 Useita EHEC-tapauksia kesän aikana](#)

[Kommentti 16.04.2009 Raju norovirusepidemia Nurmossa](#)

[Kommentti 06.03.2009 Sairaalasta tuhkarokkotartuntoja rokottamattomilla pikkulapsilla Tanskassa](#)

[Kommentti 11.02.2009 Tampereen jätevedestä otetusta näytteestä löytynyt muuntuneita rokoteperäisiä poliovirusia](#)

[Kommentti 02.01.2009 Influenssa A -epidemia Hyvinkään terveyskeskuksen vuodeosastolla](#)

[Kommentti 03.12.2008 Uusia malariatapauksia Gambiasta](#)

[Kommentti 14.11.2008 Suomalaisilla useita malariatapauksia](#)

[Kommentti 25.09.2008 Myyräkuumetta runsaasti](#)

[Kommentti 01.08.2008 Kajaanin Yersinia pseudotuberculosis -epidemian aiheuttajaksi epäillään porkkanaraastetta](#)

[Kommentti 10.07.2008 Salmonella Poonaa Suomessa](#)

[Kommentti 03.06.2008 Hepatiitti A -epidemia latvialaisesta ravintolasta](#)

[Kommentti 09.05.2008 Aasian enterovirus 71 -epidemia](#)

[Kommentti 29.04.2008 Euroopan tuhkarokkoepidemat jatkuvat](#)

[Kommentti 28.03.2008 Denguekuumetta Rio de Janeirossa](#)

[Kommentti 22.02.2008 Influenssaa ja RS-virusta edelleen liikkeellä](#)

[Kommentti 18.01.2008 Oseltamiviriireesistenssiä Euroopassa](#)

[Kommentti 20.12.2007 Influenssatilanne ja Ebolaa Ugandassa](#)

[Kommentti 23.11.2007 Rabiestapauksia ja *Clostridium difficile*](#)

[Kommentti 29.10.2007 Lisää Chikungunya ja mm. Shigellaa Tanskassa ja Australiassa](#)

[Kommentti 5.9.2007 Chikungunya-virus -epidemia Italiassa](#)

[Kommentti 24.8.2007. Mm. Salmonellaa rippijuhlista ja formuloista](#)

[Kommentti 31.7.2007 Suomalainen matkailija sairastui legionelloosiin Bulgarian...](#)

[Kommentti 28.6.2007 Matkustuskausi lisää legionelloosin mahdollisuutta](#)

[Kommentti 5.6.2007 Streptokokkibakteerin aiheuttamat vakavat infektiot ovat lisääntyneet](#)

[Kommentti 10.4.2007 Talven influenssa hiipumassa, norovirustapauksissa lievää laskua](#)

Tämän sivun lyhytosoite: <http://www.ktl.fi/portal/14917>

Päivitetty: 29.6.2010

© 2009 **THL**

Terveiden ja hyvinvoinnin laitos | PL 30, 00271 Helsinki | puhelin 020 610 6000 |